

København, den 14. september 2018

HØRINGSVAR OVER FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF STRAFFELOVEN, PASLOVEN OG POLITILOVEN (INITIATIVER MOD PARALLELSAMFUND)

Ved brev af 17. august 2018 har Justitsministeriet fremsendt forslag til lov om ændring af straffeloven, pasloven og politiloven og anmodet om Amnesty Internationals eventuelle bemærkninger til forslaget.

1. Etablering af skærpede strafzoner

Forslagets mest omdiskuterede del – forslag til straffelovens § 81 c, stk 1, - vedrører forslaget om, at politiet skal kunne beslutte, at et givet område skal have status af skærpet strafzone, hvilket betyder, at straffen for en række straffelovsovertrædelser – vold, brandstiftelse, hærværk, røveri, tyveri, våbenbesiddelse på offentligt sted, besiddelse af eksplosiver, afpresning, trusler, narkotika-relaterede lovovertrædelser o.s.v. – hvis de begås inden for et nærmere bestemt område - en skærpet strafzone - kan forhøjes indtil det dobbelte.

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, side 18, at straffniveauet for de omfattede lovovertrædelser, når de er begået inden for en skærpet strafzone, "i almindelighed" fordobles sammenlignet med straffniveauet for tilsvarende overtrædelser begået uden for en skærpet strafzone.

Videre foreslås det, som ny § 81 c, stk. 2, at det i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, hvis en straffelovsovertrædelse, som ikke er omfattet af listen i § 81 c, stk. 1, begås inden for en skærpet strafzone – og lovovertrædelsen er egnet til at skabe utryghed i den pågældende strafzone.

Det fremgår af bemærkningerne, at regeringen med forslaget ønsker at give politiet et ekstra redskab i kampen mod utryghedsskabende kriminalitet i det, som forslaget i bemærkningerne, side 13, kalder "belastede boligområder".

I en situation, hvor der hersker et "ekstraordinært kriminalitetsbillede", kan politiet beslutte, at et nærmere bestemt område skal anses som en "skærpet strafzone".

Det fremgår videre, at politiet skal vurdere, at straffzonen er et egnet middel til at bekæmpe den utryghedsskabende kriminalitet – for eksempel i situationer, hvor grupper af utilpassede unge dominerer et udsat boligområde og skaber utryghed for beboerne ved brug af trusler, vold, afpresning, udøvelse af hærværk eller åbenlyst salg af narkotika jf. bemærkningerne side 16. Det vil også

være relevant i situationer, hvor postvæsenet, brandvæsenet eller andre myndigheder på grund af chikane og uroligheder har svært ved at komme ind i visse områder uden at blive mødt med stenkast, trusler eller vold fra aggressive personer.

Det skal indgå i politiets vurdering, om en skærpet strafzone vil være et egnet redskab til at genskabe trygheden i området.

En skærpet strafzone kan som udgangspunkt ikke udstrækkes over 3 måneder, fremgår det af bemærkningerne side 20.

Efter Amnesty Internationals opfattelse er den foreslåede ordning ikke hensigtsmæssig. Det er klart, at den kriminalitet, som regeringen beskriver i bemærkningerne, er uacceptabel og skal bekæmpes, men det er samtidig afgørende, at det ikke sker i en form og med midler, som må beskrives som vilkårlige og udtryk for (indirekte) diskrimination.

En ordning, der primært (eller udelukkende) retter sig mod såkaldt "belastede" eller "udsatte" boligområder (af regeringen andetsteds omtalt som ghettoer), og som betyder, at det sædvanlige strafniveau for bestemte kriminalitetsformer skal hæves til det dobbelte – ikke ud fra en konkret vurdering af den begåede kriminalitets alvor og grovhed, men alene, fordi den er begået i et bestemt boligområde – vil i praksis meget nemt få karakter af – og blive opfattet som - diskrimination.

Der er næppe tvivl om, at "de fordoblede straffe" af alle berørte vil blive opfattet som tiltag, der er særligt målrettet nærmere bestemte sociale og etniske grupper i de belastede boligområder.

Videre er det efter Amnesty Internationals opfattelse betænkeligt at ændre på den gældende ordning af retsvæsenet, hvorefter det er domstolene, der afgør strafniveauet i den enkelte sag – ud fra en konkret vurdering af kriminalitetens grovhed.

Med forslaget vil politiet reelt blive medbestemmende i spørgsmålet om strafudmåling – ud fra nogle meget generelle, ubestemte overvejelser om, hvorvidt situationen for tiden er så ekstraordinær, at det lokale strafniveau generelt skal hæves til det dobbelte for en række lovovertrædelser. Efter Amnestys opfattelse piller man på en meget uheldig måde ved tredelingen af magten, jf. grundlovens § 3.

Det fremgår af bemærkningerne, side 21, 1. afsnit, at der i forbindelse med domstolenes behandling af den straffesag, hvor straffen påstås forhøjet under henvisning til beslutningen om at udpege en skærpet strafzone, kan ske en prøvelse af beslutningens lovlighed.

Denne adgang til at få prøvet selve beslutningen om at indføre den skærpede strafzone ændrer efter Amnestys opfattelse ikke på det forhold, at det er politiets beslutning om at indføre en strafzone, der konkret fører til en forhøjelse/fordobling af den udmålte straf i hver enkelt sag – medmindre

selve beslutningen om at indføre en skærpet strafzone findes ulovlig/ugyldig.

Det taler endvidere mod forslaget, at stort set al kriminologisk forskning konkluderer, at hårdere straffe ikke i sig selv virker kriminalitetsdæmpende. Så meget mindre er der grund til at tro, at periodiske fordoblinger af strafniveauet for hærværk, vold, afpresning etc. skulle have en afgørende (dæmpende) betydning kriminalitetsniveauet i de omfattede boligområder.

Det fremgår af bemærkningerne, side 20, 2. afsnit, at en skærpet strafzone tidligst kan få virkning fra tidspunktet for offentliggørelsen af beslutningen (politidirektørens) om at udpege zonen. Tidspunktet, hvor strafzonen får virkning, afhænger af, hvornår politiet konkret vurderede, at betingelserne for at udpege en skærpet strafzone var opfyldt/til stede.

Det fremgår videre, side 20, afsnit 3 og 4, at:

"Offentliggørelsen sker på politiets hjemmeside eller lignende, ligesom den pågældende politikreds udsteder en pressemeddelelse om den skærpede strafzone og de nærmere detaljer om zonen.

Der gælder ikke et krav om, at der skal skiltes med, at der er udpeget en skærpet strafzone i det område, hvor zonen gælder. Hvis politiet konkret vurderer, at det vil have væsentlig betydning for effekten af den skærpede strafzone, bør skiltning

imidlertid anvendes i relevant omfang".

Det forekommer besynderligt, at forslaget ikke som helt fast regel fastsætter, at der skal skiltes med "skærpet strafzone" i de berørte boligområder – hvis vel at mærke tanken er, at den fordoblede straf ramme for lovovertrædelser begået i nabolaget skal have en afskrækkende, kriminalitetsdæmpende effekt. (Som politiets synlige "størekasser" langs vejene, hvor de netop placeres, så de kan ses af bilisterne).

Efter bemærkningerne, side 20, 4. afsnit, er det op til det lokale politi at afgøre, om det er relevant at sætte skiltning op i lokalområdet.

Uden obligatorisk skiltning må man efter Amnestys opfattelse spørge, om det er forestillingen, at de kriminelle grupperinger, som skaber utryghed i det givne område – inden de går på gaden for måske-måske ikke at begå kriminalitet – går ind på politiets hjemmeside og checker, om "deres" område har fået retlig status af skærpet strafzone.

Når man (politiet) ikke pr. automatik skiltes i det givne lokalområde, der er omfattet af den skærpede strafzone, efterlader det indtryk af, at man reelt ikke har forventninger til, at skærpede straffoner vil have nogen kriminalitetsdæmpende effekt. Er dette tilfældet, vil de fordoblede straffe reelt have karakter af ren signalpolitik, som man må fraråde.

II. Forslag til ny §§ 156, stk. 2, og 157, stk. 2. Skærpet straf for ledende medarbejderes pligtforsømmelse i offentlig tjeneste eller hverv.

Ingen bemærkninger.

III. Kriminalisering af ophold i udlandet under forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i alvorlig fare. (Forslag til straffelovens § 215a.)

Forslaget vil kriminalisere det forhold, at forældre sender deres børn (danske statsborgere) til udlandet på ophold, der kan være skadelige for barnet eller den unge. (jf. ”I alvorlig fare”).

I forvejen er en række forhold – vanrøgt, ulovlig tvang, vold, frihedsberøvelse etc. selvstændigt kriminaliseret.

Efter forslaget er der behov for at kunne straffe forældre, som sender deres børn på ophold i udlandet, der kan bringe barnets sundhed eller udvikling i alvorlige fare.

Overtrædelsen skal kunne straffes med bøde eller fængsel i indtil 4 år.

Amnesty International deler opfattelsen af, at det er vigtigt, at der findes et effektivt værn mod, at børn og unge sendes på genopdragelsesrejser i udlandet og herunder udsættes for overgreb, mishandling og ulovlig tvang.

I den forbindelse kan det være velbegrunderet også at have et strafferetligt værn mod sådanne rejser/ophold i udlandet, hvor der er

alvorlig fare for, at barnet/den unges sundhed eller udvikling lider skade.

Samtidig er det dog afgørende, at det strafferetlige værn ikke bliver for ubestemt i sin ordlyd. En henvisning til ”Sundhed og udvikling” jf. servicelovens § 58, er en relativt bred og ubestemt formulering, som måske egner sig bedre til brug for løbende opsyn med og behandling af børn i Danmark, end afgørelsen af, om der er grundlag for at idømme en fængselsstraf for at have sendt et barn på ophold i udlandet.

Men hvis man i beskrivelsen af den foreslåede § 215 a kopierer servicelovens § 58 (om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke) i dens helhed for at beskrive de afgørende krav/hensyn og i den forbindelse indfører krav om, at barnet/den unge forud for en straffesag mod forældrene skal gennemgå en undersøgelse/konsultation svarende til den børnefaglige undersøgelse efter servicelovens § 50 med henblik på at få undersøgt barnets/den unges tilstand, vil man i højere grad kunne beskytte barnet/den unge uden derved at fratage forældrene deres retssikkerhed.

IV. Inddragelse af pas.

Ingen bemærkninger.

Amnesty International, 14. september 2018.